

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

3. De mutilatione sui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

est damnatus, ut fame pereat; collum ad ictum securis extendit: quia ad hæc facienda saltem implicite, ut dictum est, regulariter præcipitur. Contra venenum ex se, vel ante tempus, quo propinatur, assumere; sese propria manu vulnerare; venam sibi aperire regulariter nequit: quia regulariter hæc non præcipiuntur, & ex alia parte, sunt actiones per se mortem afferentes; Laqueum collo sibi circumligare ideo permitto, quia est actio satis remota ad mortem: idemque decernito de similibus.

§. II. Indirecta sui occisio.

1. **T**unc se quis indirecte dicitur occidere, cum aliquid ponit vel omittit, quo posito, vel omisso, mors aliunde consequitur, v. g. Tabulam in naufragio tradis amico, vel occupantem relinquis; quo fit, ut ab undis ipse absorbeatur, & pereat. Certum autem est, aliquando licere hanc indirectam mortem sibi causare: Sed difficile est decernere, quandonam id liceat, cuiusque rationem afferre.

2. Sit ergo hæc Regula: Quoties adest causa iusta certo gravis, aliquid agendi, vel omittendi, quamvis ex illo per accidens sequatur mors; si tamen ego eam mortem non intendam, sed intendam duntaxat finem bonum: toties licet me gero, esse, mors mihi, imò & alteri consequatur. Quoties verò eiusmodi iusta causa non adest, vel mors per se sequitur, toties me gero illicite. Ratio Regulæ, atque adeò doctrinæ est quia non semper obligamur ad cavenda ea, quæ per accidens eveniunt; & ex alia parte; causa iusta nos vrgeret potest ad aliquid faciendum, vel omittendum, quamvis ad illud per accidens malum aliquod consequatur.

3. Video Regulam, sed quæ mihi non omnino satisfaciatur: adhuc enim inquiri, quandonam ita esse, vel non esse diiudicem? Cum autem id non possit alio modo decerni, quam per prudentem virum, omnibus circumpectis; præsertim gravitate causæ, & cōiunctione vicinæ, vel remotæ actionis, vel omissionis cum morte; ideo alia maior explicatio addi non potest, nisi aliquorum casuum peculiarium mentio, in quibus Doctores hanc indirectam cooperationem ad propriam mortem agnoscunt, & tamen eam concedunt: nam ex illis difficile negotium non erit similia decernere, Lege Val. tom. 3. d. 5. q. 8. p. 2. ad. 4. Less. lib. 2. c. 9. dub. 6. alioque mor citandos.

4. Primò igitur, potest quis ad oppidum iuste eventum inicere ignem in pulverem tormentarium: potest stationem non delectere: potest scalas ad mœnia oppidi admotas primus ascendere & c. quamvis prævideat se sic esse interimendum: quo pacto Eleazarus sub Elephantis oppressus fuit cum laude, & Samson sub tecto Philistinorum. Ita Dicastrill. l. max. cit. Ratio est, quia iusta causa boni publici, id est, Victoriæ, has actiones, ex se non malas, merito concedit.

5. Secundò, quando quis à Tyranno iniuste mortem damnatus; potest, & quidem probabiliter per aliquos (nam in nostra sententia legatur c. primum §. 1. n. 5.) se alius offerre interficiendum, ut vitam damnato amico servet. Dicunt (iniuste) nam si iuste damnetur, non potest, quia sic Iudicem volentem non nisi iuste reum occidere, induceres ad te occidendum iniuste.

6. Tertiò iuste sapite plactendus, carcerique inclusus, potest ob honestatem Iustitiæ, vel obedientiæ non fugere quamvis ei via pateat ad fugiendum. Et iuste damnatus, ut fame pereat, potest oblatum cibum respicere. Imò malefactoribus licet se Iudici offerre interficiendos. Quod si prædicti iniuste fuerint damnati, nisi aliud motivum addit (ut affuit in sanctis Martyribus motivum fidei, & Religionis) tenentur fugere, & comedere, & c. quia tunc iusta causa non adest vitam prodigendi. An si iuste, si iuste carceri mancipatus, obligetur servare Iuramentum de redeundo in carcerem; diximus lib. 3. cap. 3. §. 4. num. 29.

6. Quartò, pro bono communi potest quis exponere propriam vitam. An verò etiam aliquando teneatur, dixi superius, lib. 5. c. 1. §. 1.

7. Quinto, potest quis invadere, & servire peste infectis, vel simili morbo laborantibus; quamvis tunc suam infectionem; adque & mortem Ita S. v. H. Dicastrill. l. max. cit. num. 337. Sive enim eorum vitam temporalem intendas (quod non esse improbabile, diximus cap. 1. §. 1. num. 5.) sive eorum vitam spirituales; tempore ex honestate charitatis operaberis. An tenearis, ibidem diximus. Multo magis vxor cum suo probabili vitæ periculo; assistit cum laude marito peste infecto: Imò laus probabiliter excusatur vxor, & amicus, qui assistit suis infectis peste, solum ad amorem demonstrandum; quamvis eorum opera non sit ægris illis profutura, quia adhuc id honestum, & pium est. Ita Ioan. Sanchez d. 6. num. 7.

8. Sextò, quando quis non potest vitare mortem acerbiorē, nisi se in aliud periculum alterius mortis minus acerbæ immittat, poterit in hoc sese immittere. Ita Less. l. 2. c. 9. dub. 6. n. 33. v. g. ad vitandum incendium, vel ferocem Leonem, vel invadentem inimicum, potest se quis proferre in fenestram, quamvis moriturus: tamen enim malum apprehensum ut minus, potest maiori amponi, atque adeò eligi. Hinc Lessius, ibid. n. 32. tenet, milites navales licite ignem inicere in pulverem sulphureum, cōficiendo in mare, ne navis in hostium manus integra deveniat, quando id faciunt, ne acerbior mortem apud eos hostes patiantur. Addit, posse etiam id fieri ob finem boni publici; ne scilicet potentiores fiant iniusti hostes ex tam pingui præda. Approbans Dicastrill. 2. de iust. r. 1. q. 10. d. 17. n. 537. idemque num. 539. affirmat de sedentibus Turrim, vel Mœnia, in Belio iusto, etiam si loquantur fore se opprimendos simul cum hostibus. His adde Fag. tom. 1. lib. 5. in Decal. c. 1. n. 14. alibi que apud Dian. p. 6. n. 1. ref. 48. Addo & ego, ne fiant animosiores ex parva victoria.

9. Septimò: Licet corpus macerare ob mortificationem ut morbo diximus §. 1. n. 3.

10. Octavò: Non obligatur quis mutare locum habitationis ad salutem recuperandam: nec uti extraneis, nisi ab eis, vel medicinis, ut ibid. diximus: nec ducere vxorem propter eandem salutem: nec patiens magnam sitim, teneatur quis potus abstinere, licet aliquod damnum suæ salutis inferri, prævideat. Ita Ioan. Sanchez. l. 3. Dicastrill. l. c. n. 532. citans Victoriam, & Arag Ratio horum est, quia non tenemur, ut ibid. vidimus, cum tanto rigore salutem conservare. Lege Fag. lib. 5. in dec. c. 11. num. 18. & 19. qui te non obligat ad vitandum vino, vel carnibus etiam si Medicus dicat, se viginti cum illis amplius decem annis, quam si vitas a iua, & piscibus. De puella repellente Medicum, ne contrectetur in partibus inhonestis, dixi superius, lib. 5. c. 1. §. 4. n. 25.

11. Nonò: Ad vitanda gravia tormenta potest quis confiteri verum crimen, imò cum æquivocatione falsum sibi imponere; saltem si in damnum aliorum id non redundet: hoc modo, quo pluribus dicemus infra, lib. 5. c. 1. §. 6. num. 6.

12. Denique exercere artem Funambuli, vel venenum sumere, vel vulnerari se sinere, ut ostendat efficaciam sui remedij, quod statim quis adhibeat; inde licita sunt, quia periculum vitæ excusatur per sufficiens remedium moraliter certum. Ita Dicastrill. l. cit. n. 543.

§. III. De Mutilatione sui, ubi de Eunuchis.

1. **S**icut occidere, sic mutilare se nemo licite potest: quia perinde ac vitæ, sic & membrorum corporis nos Domini non sumus. Vnde inferunt rectè DD. mores cit & communiter, neque ex fine, ut à peccato fugias, posse in membris te ipsum offendere; v. g. oculos eruas, ut feminas tibi ruinæ causas non aspiicias; quia nō corporis membrum, sed animi malitia causa peccati est.

2. Iusta tamen esse causa potest, quæ se quis mutilet, evitatio maioris mali, si hoc ab extrinseco impendat, siue ab intrinseco. Ita Malderus & Mendosa apud Dian. p. 5. n. 4. ref. 32. Quæ ratione, si Tyrannus tibi præcipiat,

1. **A** Bortus pertinet ad damnum propriæ personæ; nam propterea de eo hic breuiter agemus. Duplici autem procurari modo ille potest. Ex Sanchez de marit. c. lib. 9. Graff. par. 1. lib. 2. cap. 8. n. 3. Castr. Pal. d. 3. de marit. par. 4. §. 3. num. 13. multa de abortu habet Dicastil. lib. 2. de iust. r. l. 1. d. 10. d. 13. Primò indirectè, ut si prægnans sumat pharmacum tendens directè ad sanitatem, licet per accidens infuset mortem foetui siue animato, siue inanimato; & hunc abortum in directum procuratæ æquæ proportionatæ causa, licitè potest tum ipsa prægnans, tum alij. Nam propterea tunc fœmina ægrotrans potest sanguinem emittere, debita inedia vti, potius medicatæ, ad prauos humores expellendos ordinatas sumere, &c. Ratio est, quia sic, propter illam necessitatem, Abortus censetur solum permissus, non videri intentus, cum Mater suo iure vtatur sanitatem conquirendi. Quando medicamenta æquè tendunt in salutem Matris, & in mortem foetus, potest ea applicari infirmæ prægnanti; si salus infirmæ est desperata, docet probabiliter Sanchez, l. c. n. 19. etiam si dubium sit, an vitam matri allatura sint. Ratio est, quia seculus, periret certò Mater, & consequenter foetus: At per illa medicamenta fortè vterque liberabitur à morte.

2. Secundò directè; ut si Medicus præciperet ebibendam potionem, directè habentem pro sua vi, fortum interirè, vel conceptionem impedire. Et quia certum est ex Sanchez, Vazq. Pont. cum Castro Pal. loc. c. n. 9. tunc esse mortale; illam absolute fure, vel propinare; quia sic vel occidit per se innocens, si fœtus est animatus; vel si nondum est informatus animas, contra finem naturæ impeditur generatio: tamen adhuc dubitatur, an aliquando liceat, quando nimirum, ni ita fiat, periculum vitæ subit Macer.

Fœtus animatus.

3. Dico primò. Si constet factum esse animatum, vel dubitetur, an animatus sit; nunquam licet. Ita Doctores citati, & citandi. Ratio est, quia non sunt facienda mala, ut eveniant bona: malum autem intrinsece est, occidere innocentem. Factum masculinum animati potest quadraginta dies, femininum post octoginta, & in dubio censeri, quoad nostrum casum, femininum, ut quo minus potest, a gravetur delinquentis, diximus *lib. 1. cap. 3. §. 7. v. irregularis, n. 2.*

Coetus inanimatus.

4. Dico secundo; Si fœtus est sine anima, aliqui affirmant in tanta Matris necessitate, licere, Ita Sanchez *Straff. l.c. Sæ. v. Hom. Scidum, Laym. lib. 3. sect. 5. t. 3. p. 5. cap. 4. num. 4.* aliquæ apud Dian. *part. 3. straff. 5. resol. 11.* Aliqui negant. Ita Filiuc. *tr. 29. c. 6. Less. lib. 2. c. 9. num. 61. & 62.* aliqæ apud eundem, *Dianam.* Vt quæque probabile. Ratio posteriorum potissimum, ducitur ab inconvenienti: nam si id liceret, licitum etiam esset, propter sanitatem direde ptocurare pollutionem; quod nemo dixit. Ratio priorum est, quia tunc fœtus est aggressor contra Matris vitam: & sicuti pravi humores possunt depelli, quia invadunt vitam; & illæ de pollutione, esse potest disparitas propter periculum apertissimum incontinentiæ, si ejusmodi licentia indulgeatur; & quia si ea pollutio permitteretur, impediretur vsus conjugalis, contentaque hominibus illa voluptate pollutionis licite percepta, quæ inconvenientia non inveniuntur in casu nostro.

An licitus sit abortus, ne adultera occidatur?

5. Ex dictis confurgit gravis difficultas : An quem admodum ad servandam Matris infirmæ vitam, pro-